

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm000638

Dane szczegółowe

Właściciel: **wodjakub**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **II Rzeczpospolita (Polska)**
Znaleziono: **b.d.**
Materiał awersu: **cynk**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **BGŁ**
Wytwórca: **GRABSKI Br. (Łódź)**
Średnica: **22.1 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●-|-**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [otwarta; 3-pałki]
- orzeł

Przeznaczenie

- wojskowy

Ostatnia aktualizacja: **2017-08-20 13:41**

Opis guzika btrm000638

Polski guzik wojskowy (wzór 1928) - wersja żołnierska

© buttonarium.eu

Awers przedstawia orła w koronie otwartej o trzech kwiatonach, z głową zwróconą w swoją prawą stronę, z tzw. przepaską zakończoną rozetami z piór przypominającymi pięcioramienne gwiazdy. Przepaska, zwana również *sztynglami* umieszczona jest w górnej części skrzydeł orła. Na obrzeżu guzika, 2 mm od brzegu, znajduje się wypukła obwódka (1 mm grubości i 1 mm wysokości).

Rewers sygnowany: BGŁ 1931.

Przeznaczenie i datowanie

Guzik ten jest określany mianem **wzór 1928**, gdyż nowy wizerunek godła państwowego, który widnieje na tym guziku, został wprowadzony na mocy: *Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach*^[1], (Dz. U. z 1927 r. Nr 115, poz. 980) **zaczął obowiązywać od dnia 29 marca 1928 roku**. Nowy wizerunek orła został zaprojektowany przez profesora Zygmunta Kamińskiego^[2] i był wzorowany na orle z epoki Stefana Batorego. Rozkaz Ministra Spraw Wojskowych, opublikowany w Dzienniku Rozkazów Nr 11/1928 z dnia 1 maja 1928 r. poz. 129 - *Godła państwowe w wojsku*^[3]. (Dz. Rozk. M. S. Wojsk. z 1 maja 1928 r., Nr 11, poz. 129) regulował wszelkie sprawy związane ze zmianą wizerunku godła państwowego, w tym na guzikach mundurowych. Guziki te były przeznaczone dla oficerów i szeregowych. *Guziki mundurowe z orzełkami dotychczasowego rysunku* zezwolono donaszać do dnia 28 marca 1930 roku. Nowe mundury i płaszcze musiały być zaopatrzone już w *guziki z wizerunkiem orła nowego wzoru*. Szczegóły techniczne dotyczące guzików pozostawiono takie, jak to określał Rozkaz Ministra Spraw Wojskowych opublikowany w Dzienniku Rozkazów Nr 10/1927 z dnia 24 marca 1927 r. poz. 85 - *Guziki mundurowe dla oficerów i szeregowych - uzupełnienie przepisów ubioru polowego wojska*^[4]. (Dz. Rozk. M. S. Wojsk. z 24 marca 1927 r., Nr 10, poz. 85) *Guziki (.) wykonane z białego metalu, masywne, o wymiarach: duży guzik o średnicy 22 mm., mały guzik o średnicy 16 mm.* Guziki duże (grubość blachy 1,5 mm) noszone były na piersiach bluzy mundurowej i płaszcza, na rękawach, na dragonach (pas z tyłu płaszcza) i na kieszeniach. Guziki małe (grubość blachy 1,25 mm) noszone były na naramiennikach, na podpince czapki oraz rozcięciu płaszcza oficerskiego.

Źródła

 [Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)

 ^[1] [Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach .](#)

 ^[2] [Wikipedia.pl - Zygmunt Kamiński \(malarz\)](#)

 ^[3] [Śląska Biblioteka Cyfrowa - Dziennik Rozkazów, 1928, R. 11, nr 11](#)

 ^[4] [Śląska Biblioteka Cyfrowa - Dziennik Rozkazów, 1927, R. 10, nr 10](#)

 [Boczkowski W., Jaroszyński-Wolfram M., Gładki K. - GUZIKI Przewodnik dla kolekcjonerów, Warszawa 1999](#)

 [Kustowski W. - POLSKIE GUZIKI REGULAMINOWE NIEWOJSKOWE od 1918 roku, Kraków 2014](#)

 [POLSKIE GUZIKI WOJSKOWE w XX wieku, Elbląg 1988](#)

 [Wikipedia.pl - Godło Rzeczypospolitej Polskiej](#)

 [Wikipedia.pl - Wojsko Polskie \(II RP\)](#)

Wytwórca: GRABSKI Br. (Łódź)

Bronisław Grabski (1891-1969), w 1921 roku założył zakłady przemysłowe produkujące m.in. guziki. Zakłady te mieściły się w Łodzi na ul. Zakątnej 59/61. Grabski był jednym z głównych producentów guzików dla Wojska Polskiego w okresie II Rzeczypospolitej (ok. 40 mln. szt.), artykułów strzeleckich, wyszkoleniowych, sprzętu do konserwacji broni, artykułów grawerskich (odznaki), artykułów fibrowych i skórzanych, hafciarskich i pasmanteryjnych oraz wszelkiego ekwipunku mundurowego i taborowego.

Ciekawostki

● W *Spisie abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*^[1], na stronie 946 podano adresy i numery telefonów Bronisława Grabskiego:

- do zakładu: ul. Pogonowskiego 59/61, tel. 1 38 53

- mieszkania: ul. Kopernika 6, tel. 1 61 83^[2].

● W 1936 roku zmieniono nazwę ulicy z Zakątnej na ulicę kapitana Stefana Pogonowskiego^[3] - bohatera wojny polsko-radzieckiej 1920 roku. W 1945 roku, z powodów politycznych, musiano powrócić do nazwy Zakątna, ale za to w 1993 roku ponownie przywrócono nazwę kpt. Pogonowskiego^[4].

● Oprócz sygnatur, na rewersie pojawiał się niekiedy rok produkcji (poniżej uszka), czasami był to pełny rok (np. 1934), a czasami tylko dwie ostatnie cyfry (np. 39). Powyżej uszka umieszczano kolejny numer matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu.

● Na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Miejskiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw na m. Łódź z dnia 25 października 1946 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Zarządu Miejskiego w Łodzi Nr. 10, poz. V. z dnia 18 grudnia 1946 r. zakłady Bronisława Grabskiego przeszły na własność państwa^[5], po jakimś czasie przemianowano je na Łódzkie Zakłady Przemysłu Guzikarsko-Galanteryjnego. Początkowo używano starych matryc rewersów, co za tym idzie na guzikach widniały jeszcze sygnatury Grabskiego, później zmieniono sygnatury na ŁZG wraz z kolejnym numerem matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu (patrz: **ŁZG**)

Źródła

- ^{1]} Spis abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.
- ^{2]} [Pozycja](#) ^[1] - strona 946
- ^{3]} [Wikipedia.pl](#) - Stefan Pogonowski
- ^{4]} [Wikipedia.pl](#) - Polesie (dzielnica Łodzi)
- ^{5]} [MONITOR POLSKI](#). Dziennik urzędowy RP. Warszawa, dnia 30 kwietnia 1948 r. - strona 6, pozycja 246
- [Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988](#)

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:38**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.06.27